

Stockholm den 28 november 2025

R-2025/2537

Till Justitiedepartementet

Ju2025/02026

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 oktober 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33).

Synpunkter

Vandelsprövning vid uppehållstillstånd på grund av anknytning

Tidigare yttrande

Sveriges advokatsamfund har tidigare yttrat sig över de förslag som lämnades i det underliggande betänkandet (SOU 2025:33)¹. I yttrandet avstyrkte Advokatsamfundet bl.a. införandet av begreppet vandel i utlänningslagen, liksom förslaget om obligatoriskt avslag vid oriktiga eller ofullständiga uppgifter. Advokatsamfundet vidhåller dessa synpunkter och invändningar på anförda skäl. De kompletterande förslag som nu lämnas i promemorian föranleder inte någon annan bedömning i dessa delar. Mot denna bakgrund begränsar sig Advokatsamfundet i det följande till att kommentera de särskilda frågor som aktualiseras genom det kompletterande förslaget.

Lagtextens formulering

Förslaget innebär att vandelsprövningen ska omfatta även uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § utlänningslagen i de fall där uppehållstillståndet, enligt

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 27 juni 2025 över betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33), Ju2025/00812.

artikel 3 i rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening, i dess ursprungliga lydelse, inte omfattas av bestämmelserna i det direktivet. Advokatsamfundet anser att lagtexten i sig har formulerats på ett alltför komplext och otydligt sätt, som gör den svår att tolka och förstå.

Avgränsningen har gjorts genom en hänvisning till direktivets artikel 3, i stället för att de berörda fallen anges direkt i lagtexten. Det är Advokatsamfundets uppfattning att lagstiftaren så långt möjligt bör sträva efter att lagtext ska vara begriplig, inte bara för jurister och specialister på området, utan också för den som lagtexten tar sikte på. Detta gäller inte minst lagar som gäller familje- och privatliv.

Direktivtexters utformning gör att de i många fall är svårtolkade, särskilt för den som inte är van att arbeta med EU-rättsligt material. Detta gäller även familjeåterföreningsdirektivet. Hänvisningen i förslaget till att det är familjeåterföreningsdirektivets ursprungliga lydelse som är avgörande för om en vandelsprövning kan bli aktuell eller inte, gör förslaget än mer svårtolkat. Den enskilde måste inte bara hitta familjeåterföreningsdirektivet och läsa direktivets artikel 3 parallellt med lagtexten; den enskilde måste också säkerställa att denne läser direktivet i dess ursprungliga lydelse.

Det är i och för sig befogat att en utlänning som dömts för brott kan vägras ett uppehållstillstånd eller få sitt uppehållstillstånd återkallat. Enligt Advokatsamfundet är det emellertid inte en lämplig ordning att lagstiftaren hänvisar till familjeåterföreningsdirektivet i dess ursprungliga lydelse i lagtexten. Det bör i stället tydligt framgå av lagtexten vilka som omfattas av förslaget och inte.

Frågor om likabehandling

Förslaget innebär att bland annat svensk medborgare får mer begränsade möjligheter att leva i en relation med en utlänning i Sverige än vad som gäller för vissa kategorier av utlänningar. Detta är en ordning som kan framstå som svår att förstå för allmänheten och som riskerar att väcka frågor om bland annat likabehandling. Advokatsamfundet anser att lagstiftaren i större utsträckning bör belysa dessa frågor inom ramen för den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander